

รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนาร*

PARTICIPATORY MANAGEMENT MODEL WITH PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY (PLC) PROCESS TO IMPROVE LEARNER QUALITY AT SIRIRATTANATHORN SCHOOL

บุสบง พรหมจันทร์ Bussabong Promjan
โรงเรียนสิริรัตนาร Sirirattana School, Thailand
Corresponding Author E-mail: bussabong@srt.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนาร 3) เพื่อศึกษาผลการนำรูปแบบไปใช้ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณเป็นการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ใช้แบบสอบถามประชากรในการวิจัย 139 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสร้างรูปแบบ มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มาร่วมสนทนากลุ่ม 13 คน ใช้แนวคำถามเพื่อการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือการวิจัย จากนั้นได้นำข้อมูลไปสอบถามเพื่อสำรวจความพึงพอใจในการใช้รูปแบบ มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 6 คน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.16 2) รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนาร ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ (1) วิสัยทัศน์ร่วม (2) การมีส่วนร่วมด้านร่วมแรงร่วมใจ (3) ภาวะผู้นำร่วม (4) การมีส่วนร่วมด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (5) การมีส่วนร่วมด้านชุมชนกัลยาณมิตร (6) การมีส่วนร่วมด้านโครงสร้างสนับสนุน (7) การมีส่วนร่วมส่งต่อข้อมูล 3) ผลการนำรูปแบบไปใช้ พบว่า การยกระดับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนสิริรัตนาร สามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐาน 10 ด้านอยู่ในระดับยอดเยี่ยมและผลคะแนนค่าเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง 4) ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบ ด้านการมีส่วนร่วมด้านร่วมแรงร่วมใจ อยู่ในระดับมากที่สุด และการมีส่วนร่วมด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, คุณภาพผู้เรียน

Abstract

The objectives of this research paper were 1) to study the problems and needs related to participatory administration through the community of professional learning process; professional learning 3) To study the effect of using the model 4) To study the satisfaction with the model It is a mixed method research which is a quantitative research which is a study of problems and needs related to participatory management. A population questionnaire was used in the research of 139 people. The qualitative research was to create a model. A group of 13 key informants participated in the group discussion, using the group discussion questionnaires as a research tool. The data were then asked to explore the satisfaction of using the model. A group of six key informants used a structured interview form. The results showed that: 1) Problems and needs related to participatory management through the community process of professional learning. Overall, it was at a high level with an average of 4.16. 2) The model of participatory management with community process of professional learning to raise the quality of learners of Siriratanathorn School consists of 7 components: (1) shared vision (2) shared participation, Solidarity (3) Shared leadership (4) Participation in learning and professional development (5) Community participation in friendship (6) Participation in supporting structures (7) Participation in forwarding information. 3) The effect of applying the pattern, Raising the quality of learners at Siriratanathorn School, It was able to raise the quality of learners according to the 10 standard to excellent level and the average scores on basic national tests continued to rise. 4) Satisfaction with the use of the model of participation in cooperation at the highest level and participation in community support structures at the lowest level.

Keywords: Participatory Management, Professional Learning Community, Learner Quality

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการจัดการปฏิรูปการศึกษาโดยมีพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562) เป็นกฎหมายการศึกษาเพื่อให้ทุกภาคส่วนปฏิบัติตามและประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (2560-2564) จุดเน้นการพัฒนาคนที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 มีดังนี้ 1) การพัฒนากลุ่มเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ 2) การหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม คนไทยในทุกช่วงวัยเป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม 3) การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของคน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยเพื่อวางรากฐานให้เป็นคนมีคุณภาพในอนาคต 4) การเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคตอย่างสำคัญ 5) การยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุกระดับและยกระดับการเรียนรู้ โดย

เน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ปรับระบบการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

นโยบายและเจตนารมณ์การปฏิรูปการศึกษาของรัฐให้ความสำคัญกับความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา พร้อมทั้งวางยุทธศาสตร์ระยะยาวและระบบการพัฒนายอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือปฏิรูปการศึกษาให้ดีขึ้น ภายใต้แนวคิดรวมพลัง ความร่วมมือของทุกภาคส่วน เพื่อการศึกษา ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นและเกิดขึ้นจริงบนพื้นที่ แต่หลังการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552-2561 การศึกษาของไทยโดยรวมอาจกล่าวได้ว่ายังเป็นปัญหาอยู่ โดยเฉพาะปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา คุณภาพผู้เรียน ด้านครู-อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ด้านประสิทธิภาพของการบริหารจัดการศึกษา ด้านการเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาที่ไม่ทั่วถึงและไม่เท่าเทียมและด้านการผลิตและพัฒนา กำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ก็ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประเทศได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

ดังนั้นในการพัฒนาโรงเรียน ระบบเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองโดยการใช้หลักการบริหารที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา จะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารการศึกษาให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์เป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องและมีความเป็นประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมี ความรู้ ความสามารถ บุคลิกลักษณะและคุณสมบัติตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง ซึ่งการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมถือว่าเป็นรูปแบบการบริหารโรงเรียนแบบหนึ่งที่ได้ได้รับความสนใจในการบริหารโรงเรียนในปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

จากการศึกษาแนวคิดวิธีการหรือกระบวนการต่างๆ ในการพัฒนาครูที่สอดคล้องกับหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมพบว่า มีแนวคิดหนึ่งซึ่งน่าสนใจและเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่กล่าวไว้ข้างต้นเป็นอย่างดี แนวคิดนี้คือการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน ซึ่งเป็นเครื่องมือสำหรับให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชน (Community) ทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change agent) ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในการมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษา เป็นการปฏิรูปที่เกิดจากภายในคือ ครูร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การเรียนรู้ดำเนินคู่ขนานและเสริมแรงกันทั้งจากภายในและจากภายนอก ทุกคนได้มีโอกาสเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยมีเป้าหมายหลักที่ผลการเรียนรู้ของนักเรียนแต่จริง ๆ แล้วยังมีผลลัพธ์ที่การเปลี่ยนแปลงโรงเรียนโดยสิ้นเชิง (School transformation) อีกด้วย (วิจารณ์ พานิช, 2555) ในปัจจุบันนักวิจัยได้พยายามศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นี้ให้มีความละเอียดและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น โดยสามารถแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นการมุ่งศึกษาทั้งโรงเรียนหรือในภาพรวมของโรงเรียน (School wide community) ส่วนลักษณะที่สองเป็นการมุ่งศึกษากลุ่มย่อยภายในโรงเรียน (Subgroup within school) (Bulkley & Hicks, 2005) แต่เนื่องจากกระแสการปฏิรูปการศึกษาการพัฒนาและการประกันคุณภาพการศึกษาได้มุ่งเน้นให้โรงเรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน (Bulkley & Hicks, 2005) ดังนั้น นักวิจัยจึงมุ่งศึกษาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้งสถานศึกษาหรือที่เรียกว่าชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ของโรงเรียน (School professional learning community) สำหรับองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนนั้น นักวิจัยการศึกษา เช่น Kruse, Louis and Bryk (1995) ได้ระบุว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมีองค์ประกอบหลักที่สำคัญอยู่ 5 ประการคือ 1) การแลกเปลี่ยน บรรทัดฐานและค่านิยม (Shared norms and values) 2) การวางเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของนักเรียน (Collective focus on student learning) 3) การร่วมมือร่วมพลัง (Collaboration) 4) การชี้แนะการปฏิบัติ (Derivatized practice) และ 5) การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflective dialogue) โดยที่องค์ประกอบเหล่านี้ไม่มีลักษณะที่เป็นลำดับขั้น (Hierarchy) แต่เป็นลักษณะที่ใช้แบ่งแยกให้เห็นความแตกต่างของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพออกจากลักษณะทางวัฒนธรรมของโรงเรียนแบบอื่นๆ ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดดังกล่าวนี้แม้จะถูกแบ่งออกเป็นส่วนๆ อย่างชัดเจนแต่ในความเป็นจริงแล้วมีบางองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันมากหรือบางองค์ประกอบอาจจะส่งผลเสริมองค์ประกอบอื่นๆ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการออกแบบระบบและรูปแบบการพัฒนาครู โดยเฉพาะการพัฒนาครูในสถานศึกษาด้วยการส่งเสริมให้มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ด้วยความสำคัญของ PLC จากผลการวิจัยของ Hord (1997) ที่ยืนยันว่าการดำเนินการพัฒนาครูในรูปแบบ PLC นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จากการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีการจัดตั้ง PLC โดยใช้คำถามว่าโรงเรียนดังกล่าวมีผลสัมฤทธิ์อะไรบ้างที่แตกต่างไปจากโรงเรียนทั่วไปที่ไม่มีการจัดตั้ง PLC และถ้าแตกต่างแล้วจะมีผลดีต่อครูผู้สอนและต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง ซึ่งมีผลสรุป 2 ประเด็น ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) ประเด็นที่ 1 ผลดีต่อครูผู้สอน พบว่า PLC ลดความรู้สึกลดเดี่ยวของครูผู้สอน เพิ่มความรู้สึกร่วมกันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้นโดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจอย่างเข้มแข็งจนเกิดความรู้สึกร่วมกันต้องการร่วมกันเรียนรู้และรับผิดชอบต่อการพัฒนาการเรียนของนักเรียน ถือเป็นพลังการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนมีผลดียิ่งขึ้น เป็นผลให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาและอุทิศตนทางวิชาชีพเพื่อศิษย์ ซึ่งเป็นทั้งคุณค่าและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น มีความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียนได้อย่างเด่นชัด ประเด็นที่ 2 ผลดีต่อนักเรียน พบว่า PLC ส่งผลต่อผู้เรียน คือ ลดอัตราการตกซ้ำชั้น อัตราการขาดเรียนของนักเรียนลดลง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์และวิชาการอ่านสูงขึ้นอย่างเด่นชัด รวมทั้งมีความแตกต่างด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันลดลงอย่างชัดเจน

จากการวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน (SWOT) ในปีการศึกษา 2561 พบว่าจุดอ่อนภายในของโรงเรียน คือ ครูขาดการมีส่วนร่วมในการทำงานเป็นทีมจึงส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนเห็นผลปรากฏจากเมื่อโรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่ 3 เมื่อวันที่ 26 - 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพระดับดีขึ้นไป แบ่งเป็นในระดับดีมากจำนวน 10 ตัวบ่งชี้ในระดับดีจำนวน 1 ตัวบ่งชี้และตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพต่ำกว่าระดับดี คืออยู่ในระดับพอใช้จำนวน 1 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน นอกจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่ 3 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับพอใช้ ยังพบว่าผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2560 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีผลคะแนนต่ำกว่าโดยเปรียบเทียบการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3 รวม 2 ปีการศึกษา พบว่า ปีการศึกษา 2560 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศเท่ากับ 1.87 แต่ปีการศึกษา 2561 ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียนสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศเท่ากับ 0.67 ซึ่งค่าคะแนนเฉลี่ยพัฒนาการลดลงจากปีการศึกษา 2560 เท่ากับ 1.2 เพื่อให้ค่าพัฒนาการเรื่องคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสิริรัตนธรมีการพัฒนาคุณภาพที่เพิ่มขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องยกระดับคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี(งานนโยบายและแผนโรงเรียนสิริรัตนธรม, 2561)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้หารูปแบบพัฒนาครูเพื่อแก้ปัญหาโดยใช้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สามารถส่งผลการยกระดับคุณภาพผู้เรียนด้านผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ดังผลการวิจัยของ Hord (1997) ที่ยืนยันว่า การดำเนินการพัฒนาครูในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) ร่วมกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนธรม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสิริรัตนธรม
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนธรม
3. เพื่อศึกษาผลการนำรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนธรม
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนธรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการใน 4 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะมีรายละเอียดตามหัวข้อต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสิริรัตนธรม

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนธรม

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยและงานวิจัยทั้งใน และต่างประเทศ ซึ่งเผยแพร่เป็นตำรา เอกสาร หรือเผยแพร่ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนธรม เพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นกรอบการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกัน

2. ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนาร โดยใช้แบบสอบถาม มีประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร 4 คน ครู จำนวน 135 คน รวมทั้งสิ้น 139 คน จากนั้นนำผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมาย จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความคิดเห็น ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับมาตรฐาน ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพที่คำนวณได้ 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนาร

1. หลังจากผู้วิจัยได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสิริรัตนารแล้ว จึงนำเอาข้อมูลดังกล่าว มาสร้างรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนาร โดยใช้การบูรณาการระหว่างรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของโคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphof) 4 ด้าน และองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทสถานศึกษา PLC ในระดับสถานศึกษา ของสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 6 องค์ประกอบ

2. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการเรียนรู้แห่งวิชาชีพมาสร้างคำถามปลายเปิดเพื่อนำสนทนากลุ่มกับครูหัวหน้างานวิชาการ โดยมี ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและหัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และศึกษานิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 13 คนและนำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า องค์ประกอบของความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสิริรัตนารมีเพิ่มมาอีก 1 องค์ประกอบคือ การส่งต่อข้อมูล (Information) ดังนั้น รูปแบบที่ได้มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ คือ 1) วิสัยทัศน์ร่วม 2) การมีส่วนร่วมด้านร่วมแรงร่วมใจ 3) ภาวะผู้นำร่วม 4) การมีส่วนร่วมด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ 5) การมีส่วนร่วมด้านชุมชนกัลยาณมิตร 6) การมีส่วนร่วมด้านโครงสร้างสนับสนุน 7) การมีส่วนร่วมส่งต่อข้อมูล

3. นำรูปแบบที่ได้ไปทดสอบความตรงของรูปแบบกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคำนวณค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) คัดเลือกค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 -1.0 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2539) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน จำนวน 30 คน แล้วนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) จากการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายแล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการทำ focus Group กับหัวหน้างานวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาผู้เรียน หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและศึกษานิเทศก์ โดยเก็บรวบรวม

ข้อมูลจากประเด็นแบบสอบถามปลายเปิดตอนที่ 2 มาจัดทำร่างประเด็นและหัวข้อการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และนำผลการสนทนากลุ่มตามประเด็นมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่อสร้างรูปแบบที่สมบูรณ์ในการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 เพื่อศึกษาผลการนำรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนสิริรัตนาร

1. นำเอารูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้กับคณะครูในโรงเรียน โดยนำรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 7 องค์ประกอบดังรูปแบบขั้นตอนที่ 2

2. เก็บข้อมูลผลการนำรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยมีประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 139 คน

3. วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมาย จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความคิดเห็น ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพระดับมาตรฐาน ในการแปลความหมาย

4. ศึกษาผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ รางวัลผลงานเชิงประจักษ์ของผู้เรียนและผลการประเมินของคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นการประเมินเชิงคุณภาพปริมาณผลงานเชิงประจักษ์ตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพจริง พร้อมทั้งตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องของรายงานปีการศึกษา 2561- 2563

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนสิริรัตนาร

1. เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยประชากรที่ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยใช้เป็นข้อคำถามความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 7 องค์ประกอบ

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 6 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ระดับชั้นละ 1 คน จำนวน 6 คน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอนดังต่อไปนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนารซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 7 องค์ประกอบ และนำผลการสัมภาษณ์เชิงลึกตามประเด็นมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา Content analysis วิเคราะห์ความสอดคล้องและความแตกต่าง เพื่อสร้างรูปแบบที่สมบูรณ์ในการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสิริรัตนาร ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสิริรัตนาร

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	4.37	0.64	มาก	2
2. ด้านร่วมแรงร่วมใจ	4.46	0.50	มาก	1
3. ด้านภาวะผู้นำร่วม	3.96	0.58	มาก	6
4. ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ	4.13	0.55	มาก	3
5. ด้านชุมชนกัลยาณมิตร	3.99	0.62	มาก	5
6. ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	4.06	0.52	มาก	4
เฉลี่ย	4.16	0.57	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การศึกษาระดับสภาพปัญหาการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสิริรัตนาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสภาพปัญหามากไปน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านร่วมแรงร่วมใจ ($\bar{X}=4.46$) รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{X}=4.37$) ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X}=4.13$)

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนาร จากการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 13 คน คือ หัวหน้างานวิชาการ ศึกษานิเทศก์ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระฯ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและหัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า ถ้าพัฒนาเพิ่มองค์ประกอบด้านที่ 7 คือ ด้านการส่งต่อข้อมูลผู้เรียน จากองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทสถานศึกษา PLC ในระดับสถานศึกษา ของสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 6 องค์ประกอบ จะทำให้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสมบูรณ์มากขึ้น ดังนั้นจึงรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสิริรัตนาร เป็น 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ด้านวิสัยทัศน์ร่วม องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมร่วมใจ องค์ประกอบที่ 3 ด้านภาวะผู้นำร่วม องค์ประกอบที่ 4 การมีส่วนร่วมด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ องค์ประกอบที่ 5 การมีส่วนร่วมด้านชุมชนกัลยาณมิตร องค์ประกอบที่ 6 การมีส่วนร่วมด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน องค์ประกอบที่ 7 การมีส่วนร่วมส่งต่อข้อมูล

3. ผลการศึกษาผลการนำรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนาร พบว่า ผลการยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐาน 10 ด้าน ของปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 ของผู้เรียนโรงเรียนสิริรัตนารดังในตารางที่ 2 และพบว่า ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ของปีการศึกษา 2561 ปีการศึกษา 2562 และ ปีการศึกษา 2563 ของผู้เรียนโรงเรียนสิริรัตนาร ในตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ผลการยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐาน 10 ด้าน ของปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 ของผู้เรียนโรงเรียนสิริรัตนาร

รายการประเมิน	ปีการศึกษา	
	2562	2563
1. มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ	ยอดเยี่ยม	ยอดเยี่ยม
2. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น และแก้ปัญหา	ยอดเยี่ยม	ยอดเยี่ยม
3. มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	ยอดเยี่ยม	ยอดเยี่ยม
4. มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ยอดเยี่ยม	ยอดเยี่ยม
5. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา	ยอดเยี่ยม	ยอดเยี่ยม
6. มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ	ยอดเยี่ยม	ยอดเยี่ยม
7. การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด	ยอดเยี่ยม	ยอดเยี่ยม
8. ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย	ยอดเยี่ยม	ยอดเยี่ยม
9. การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย	ยอดเยี่ยม	ยอดเยี่ยม
10. สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม	ยอดเยี่ยม	ยอดเยี่ยม

จากตารางที่ 2 พบว่า รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนาร สามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียน 10 ด้านอยู่ในระดับยอดเยี่ยมทุกด้าน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ของปีการศึกษา 2561 ปีการศึกษา 2562 และ ปีการศึกษา 2563 ของผู้เรียนโรงเรียนสิริรัตนาร

วิชา	ปีการศึกษา 2561			ปีการศึกษา 2562			ปีการศึกษา 2563		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย	ผลต่าง	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย	ผลต่าง	ค่าเฉลี่ย	ค่าเฉลี่ย	ผลต่าง
	ระดับ โรงเรียน	ระดับ ประเทศ		ระดับ โรงเรียน	ระดับ ประเทศ		ระดับ โรงเรียน	ระดับ ประเทศ	
ภาษาไทย	56.88	54.42	2.46	57.73	55.14	2.59	63.41	54.29	9.12
คณิตศาสตร์	29.72	30.04	-0.32	27.10	26.73	0.37	31.14	25.46	5.68
วิทยาศาสตร์	36.31	36.10	0.21	30.36	30.07	0.29	33.57	29.89	3.68
ภาษาอังกฤษ	30.46	29.45	1.01	36.81	33.25	3.56	47.99	34.38	13.61
เฉลี่ย	30.67	30.00	0.67	30.40	29.04	1.36	35.22	28.80	6.42

จากตารางที่ 3 พบว่า รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนาร สามารถยกระดับผลคะแนนการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET) ปีการศึกษา 2561-2563 สูงขึ้นตลอดทุก 2 ปีการศึกษา

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนาร ในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับ ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนาร

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	4.17	0.45	มาก	2
2. ด้านร่วมแรงร่วมใจ	4.80	0.40	มากที่สุด	1
3. ด้านภาวะผู้นำร่วม	3.97	0.68	มาก	5
4. ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ	4.08	0.56	มาก	3
5. ด้านชุมชนกัลยาณมิตร	3.79	0.63	มาก	6
6. ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.60	0.63	มาก	7
7. ด้านการส่งต่อข้อมูล	4.00	0.61	มาก	4
เฉลี่ย	4.06	0.57	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนสิริรัตนาร ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.06$) โดยเรียงลำดับตามค่าคะแนนระดับมากที่สุด 1 รายการ คือ ด้านร่วมแรงร่วมใจ ($\bar{X}=4.80$) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ($\bar{X}=4.17$) อยู่ในระดับมาก และ ต่ำที่สุดคือ ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ($\bar{X}=3.79$) อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลการวิจัยที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสิริรัตนาร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งลำดับที่มีความสำคัญที่สุดคือ ด้านร่วมแรงร่วมใจ สอดคล้องตามที่ สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2559) ได้นำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม รูปแบบกลุ่มคุณภาพ และรูปแบบกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อทำการวิจัย เนื่องจากรูปแบบกลุ่มคุณภาพนี้ เหมาะสำหรับใช้กับผู้ปฏิบัติงาน ระดับปฏิบัติหรือระดับหัวหน้างาน เพราะเป็นการฝึกฝนและเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสทำงาน ร่วมกัน เพื่อค้นหาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุของปัญหาตลอดจนคิดหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2. การสร้างรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนาร ได้พัฒนามาจากรูปแบบกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 6 องค์ประกอบ มาต่อยอดเพิ่มเป็น 7 องค์ประกอบ คือ ด้านการส่งต่อข้อมูล สอดคล้องกับวรลักษณ์ ชูกำเนิด และคนอื่นๆ (2557) ได้นำเสนอเกี่ยวกับทีมร่วมแรงร่วมใจ ไว้ว่า ทีมร่วมแรงร่วมใจเป็นการพัฒนามาจากกลุ่มที่ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกันด้วยใจจนเกิดเจตจำนงในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้บรรลุผลที่การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องด้วยการส่งต่อข้อมูล และสอดคล้องกับ Sergiovanni (1994) ได้นำเสนอว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเน้นการขับเคลื่อนด้วยการท างานแบบทีมร่วมแรงร่วมใจที่ให้อำนาจและเรียนรู้ไปด้วยกันด้วยใจอย่างสร้างสรรค์ต่อเนื่อง

3. ผลการนำรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนาร สามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนสิริรัตนาร สามารถยกระดับคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐาน 10 ด้านอยู่ในระดับยอดเยี่ยมและผลคะแนนค่าเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Moss & Rowles (1997) การมีส่วนร่วมแรงร่วมใจในการตัดสินใจ ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียน ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูผู้สอนเล็งเห็นว่า การคิดและการตัดสินใจแก้ปัญหาโดยตัวผู้บริหารเพียงคนเดียวนั้นบางครั้งได้รับความร่วมมือจากครูผู้สอนน้อยหรือแม้กระทั่งเกิดการต่อต้านจากครูผู้สอน ในทางกลับกันหากผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดและร่วมตัดสินใจแล้ว จะส่งผลดีก็คือ ผู้บริหาร ครู ได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ได้ครอบคลุมและหลากหลายมากขึ้น เกิดการหลอมรวมแนวความคิดและสุดท้ายทุกฝ่ายได้ร่วมกันตัดสินใจจะเป็นข้อผูกพันหรือพันธะในการทำงานร่วมกัน ผู้บริหารและครูเกิดความเข้าใจในการทำงานกันมากขึ้น ความสัมพันธ์ของผู้บริหารและครูเป็นไปในทางที่ดี การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเต็มอกเต็มใจและทุ่มเททำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สุดท้ายย่อมส่งผลต่อผู้เรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการจัดการศึกษา

4. ความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนาร ซึ่งด้านการมีส่วนร่วมด้านร่วมแรงร่วมใจ อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของวรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทยประกอบด้วยจุดเปลี่ยนผ่านจากระบบปิดสู่ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่มีด้วยการขับเคลื่อนผ่านองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทยที่มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อกันอย่างเป็นเหตุและผลอย่างเป็นลำดับตามองค์ประกอบสำคัญ 6 ด้านด้วยกัน ได้แก่ 1) ชุมชนกัลยาณมิตรตามวิถีไทยส่งผลให้เกิดความไว้วางใจและรับฟัง 2) ภาวะผู้นำเจ้าศักยภาพทำให้เกิดการเผยแพร่ของผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) วิสัยทัศน์เชิงศรัทธาร่วมทำให้เกิดพลังเสริมที่ศรัทธาร่วม 4) ระบบเปิดแบบผนึกกำลังมุ่งสู่ผู้เรียนทำให้เกิดการเผยแพร่เป็นเจ้าของงานการเรียนรู้ 5) ระบบทีมเรียนรู้ทางวิชาชีพ สู่วุฒิภาวะและจิตวิญญาณความเป็นครูทำให้เกิดเจตจำนงร่วมพัฒนาวิชาชีพ 6) พื้นที่เรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจบนฐานงานจริงทำให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงบนฐานงานจริงเมื่อแต่ละพื้นที่มีการพัฒนาในรูปแบบดังกล่าวอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นวิถีปกติขององค์กร

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนสิริรัตนาร อันเป็นรูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพตามแนวคิดการศึกษาผ่านบทเรียน (Lesson study approach หรือ lesson research) ด้วยการนำคนมาอยู่รวมกัน เกิดการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้กัน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) การมีเป้าหมาย ทิศทางเดียวกัน มุ่งสู่การพัฒนาการเรียนการสอนสู่คุณภาพผู้เรียน 2) ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) การเปิดใจ รับฟัง เสนอวิธีการ นำสู่การปฏิบัติและประเมินร่วมกัน 3) ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) การทำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต้องมีผู้นำและผู้ตามในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional learning and development) การ

เรียนรู้การปฏิบัติงานและตรงกับภาระงานคือการสอน ผู้คุณภาพผู้เรียน 5) ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community) การเป็นเพื่อนร่วมวิชาชีพเติมเต็มส่วนที่ขาดของแต่ละคน 6) โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure) การทำงานที่เปิดโอกาสการทำงานที่ช่วยเหลือกันมากกว่าการสั่งการ มีชั่วโมงพูดคุย 7) การส่งต่อข้อมูล (Information) การส่งข้อมูล การให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนแนวคิดและข้อมูลใหม่ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพ ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรตระหนักถึงการเปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้มีส่วนร่วมเป็นผู้นำและให้ข้อเสนอแนะของกิจกรรมซึ่งผู้บริหารกระจายอำนาจหน้าที่สร้างภาวะผู้นำแก่ครูทุกคน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของข้อผูกมัดหรือพันธะจากข้อตกลงร่วมกันซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงานบรรลุผลสำเร็จมากขึ้น

1.2 ผู้บริหารควรตระหนักถึงการสนับสนุนการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้วยการกระจายอำนาจการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่องรวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานสนับสนุนครูในด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์และอื่นๆ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเพียงพอ

1.3 ผู้บริหารควรเสริมหนุนการนำรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้านร่วมแรงร่วมใจ มาใช้เสริมหนุนคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนของโรงเรียนสิริรัตนาร โดยผู้บริหารและครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการคิดของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้

บุคคลที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมและนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้านร่วมแรงร่วมใจ มาใช้อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้บริหารและครูผู้สอนควรศึกษาการบริหารงานด้วยกระบวนการอื่นๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เช่น กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ เป็นต้น

2.2 ผู้บริหารและครูผู้สอนควรศึกษานำรูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในระดับสหวิทยาเขต เขตพื้นที่การศึกษา ระดับท้องถิ่น หรือในสถานศึกษาระดับต่างๆ ต่อไป

2.3 ผู้บริหารและครูผู้สอนควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางหรือรูปแบบการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพในด้านอื่นๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- โรงเรียนสิริรัตนาร. (2561). วิเคราะห์บริบทของโรงเรียน (SWOT) ในปีการศึกษา 2561. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนสิริรัตนาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2539). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทในโรงเรียนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2559). ภาวะผู้นำแบบบริการ: แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม: อภิชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2560 - 2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- Bulkley, K. E., & Hicks, J. (2005). Managing community: Professional community in charter schools operated by educational management organizations. *Educational Administration Quarterly*.

-
- Hord, S. M. (1997). **Professional Learning Communities:Communities of Continuous Inquiry and Improvement**. Southwest Educational Development Laboratory.
- Kruse, S., Louis, S.K., & Bryk, A. (1995). **Building professional learning community in schools**. Madison, WI: Center for School Organization and Restructuring.
- Moss, R., and C.J. Rowels. (1997). Staff nurse job satisfaction and management style. **Nursing Management**. 28.
- Sergiovanni,T. (1994). **Building community in schools**. San Francisco, CA: Jossey Bass.